

Appendiks 4.

Udviklingen i regionerne samt i byer og indland

1. Vadehavet

På Jordsand blev der i 1923 talt fem par, og over de efterfølgende år steg antallet hurtigt og nåede 996 par i 1935. Herefter aftog væksten, og først i 1961 var bestanden fordoblet til omkring 2000 par (Fig. 1). I de næste 40 år gik Jordsands bestand langsomt tilbage, og omkring 2005 ynglede der under 100 par. Tilbagegangen skyldes hovedsageligt øens gradvise nedbrydning som følge af havets påvirkning (Jepsen 1975, J. Frikke og P.U. Jepsen *in litt.*). Med undtagelse af Fanø og Langli, har vi ikke oplysninger om ynglefremkomst på andre lokaliteter i Vadehavet førend sidst i 1970'erne.

På Fanø ynglede der mange Sølvmåger allerede i begyndelsen af 1900-tallet. Ifølge Klinge (1911) ynglede der 2-3000 par i Klitplantagen, ligesom der var mindre kolonier andre steder på øen. For 1929 ved vi, at mindst 6000 æg blev indsamlet, og Rasmussen (1937) skønner, at der ynglede mindst 3000 par i 1929, samt at bestanden i anden halvdel af 1930'erne havde nået 4-5000 par. Denne relativt store bestand blev sikkert hjulpet på vej af opvæksten af Danmarks største fiskerihavn i Esbjerg, men Vadehavet har i sig selv også været et stort spisekammer (K. Fischer *in litt.*). Dengang var der ikke ræve på Fanø, men i 1945 satte den tyske værne-magt 35 ræve fri (de havde være benyttet som gasvarslere i de tyske bunkers), hvorefter antallet på få år forøgedes med det resultat, at Sølvmågerne ophørte med at yngle på Fanø (K. Fischer *in litt.* bl.a. baseret på oplysninger fra daværende opsynsmand P. Mortensen). En ny koloni dukkede op på Øst Keldsand (ud for Sønderhø) i 1978, og den voksede til 350 par i 1986, men efter 1995 ophørte kolonien med at eksistere pga. ræv (Rasmussen 2003).

På Langli ynglede der 20 par i 1939, men i 1948 steg antallet til 700 par (måske som følge af indvandring fra Fanø). Senere gik antallet noget tilbage, men i årene fra 1974 til 1993 ynglede 500-1100 par på øen, og herefter steg yngleantallet meget hurtigt. Således ynglede der 1864 par i 1997 og 9143 par i 2012 svarende til en årlig vækstrate på over 11 % (Fig. 1). På Mandø ynglede der 500-1000 par i 1990-2010, og i denne periode var yngleantallet langsomt stigende. Små ynglefremkomster findes/fandtes desuden på Rømø (5-35 par gennem 1990'erne og 2000'erne), i Margrethe Kog (5-80 par i 1980'erne og 1990'erne), Saltvandssøen (5-50 par 1990-2010) samt langs Vadehavets fastlandskyst fra Skallingen til den tyske grænse (12 lokaliteter med 1-10 par pr. lokalitet). Samlet set er bestanden i den danske del af Vadehavet vokset med 5-6 % årligt siden 1986 (Appendiks 2). I 2012 ynglede der ca. 11 000 par Sølvmåger på omkring 20 kystlokaliteter i Vadehavet, og 83 % af disse ynglede på Langli (Fig. 1).

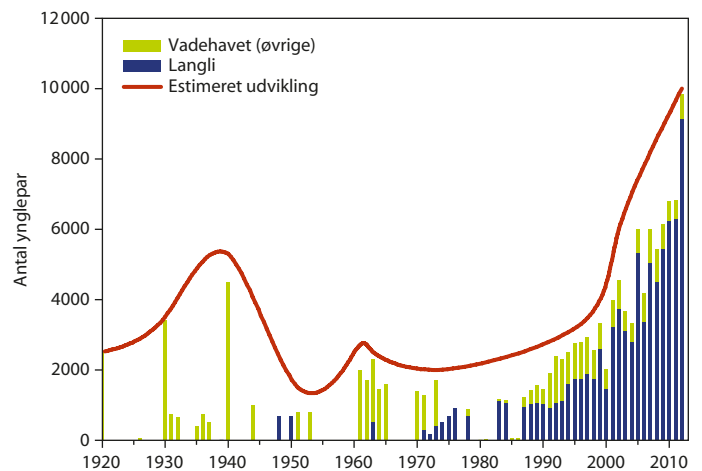

Fig. 1. Antal rapporterede ynglende par Sølvmåger i Vadehavet (region 1) 1920-2012. Antallet af rapporterede par i regionens største koloni (Langli) er vist med blå, mens den røde linje viser det overordnede estimat for udviklingen i regionen (estimatet for 1920-1950 er delvist baseret på Klinge 1911, Rasmussen 1937 samt K. Fischer pers. medd.).

Reported numbers of breeding Herring Gulls in the Danish part of the Wadden Sea (Region 1), 1920-2012. For the largest colony in the region, numbers are shown in blue while green shows numbers counted elsewhere in the region and the red line denotes the estimate for the development of total numbers in the region.

2. Vestjyske fjorde

I slutningen af 1930'erne ynglede der over 1000 par i de vestjyske fjorde, hovedparten på Poldene i Nymindestrømmen i Ringkøbing Fjord (fx 972 par i 1938; Tåning 1944). Antallet af ynglende Sølvmåger i Ringkøbing Fjord steg kraftigt fra omkring 2000 par i begyndelsen af 1970'erne til lidt over 5000 par i 1986 (Fig. 2). De vigtigste kolonier har ligget på Poldene i Nymindestrømmen, Haurvig polder (Haurvig Pold, Olsens Pold og Vinterleje Pold), Klægbanken og Høje Sande. Antallet af par på de enkelte lokaliteter har dog i det første 10-år af 2000'erne skiftet noget, og i 2010 fandtes de fleste på Klægbanken og Høje Sande. I de senere år har ræv i stigende grad optrådt på Klægbanken i fuglenes yngletid, bl.a. fordi bekæmpelse i form af rævejagt om vinteren har været vanskeliggjort af høj tagrørsbevoksning.

I Nissum Fjord har Fjandø fra begyndelsen af 1970'erne og frem til omkring 2001 huset 100-700 par Sølvmåger, med flest i 1980'erne og 1990'erne. Der var ræv på øen i 1986 og igen i 2001-2011 (Christensen & Østergaard 2012). Siden 2002 har der derfor kun ynglet få Sølvmåger på Fjandø, men i 2012 lykkedes det at bekæmpe rævene, og dette år ynglede der 225 par (J. O. Christensen *in litt.*). I 2006-07 ynglede der desuden 25-40 par Sølvmåger i Felsted Kog, og i 2011-12 150-200 par. I 2010 ynglede der omkring 5800 par Sølvmåger i de vestjyske fjorde fordelt på otte lokaliteter, med langt de fleste fugle ynglende i Ringkøbing Fjord (Fig. 2).

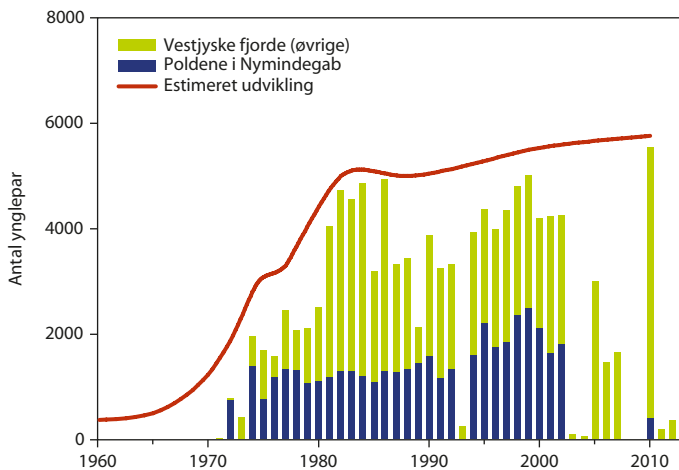

Fig. 2. Antal rapporterede ynglepar i de vestjyske fjorde (region 2) 1960-2012. Antallet af rapporterede par i regionens største koloni (poldene i Nymindestrømmen) er vist med blå, mens den røde linje viser det overordnede estimat af udviklingen i regionen.

Reported numbers of breeding Herring Gulls in Region 2 (fjords in west Jutland) during 1960-2012. For the former largest colony in the region, numbers are shown in blue while the red line denotes the estimate for the development of total numbers in the region.

3. Limfjorden

Bestanden i Limfjorden etablerede sig tilsyneladende i starten af 1950'erne, hvor der ynglede nogle få par på Hindsels Fuglholm ved Thyholm i den vestlige del af Limfjorden. På Melsig i Arup Vejle ynglede de første Sølvmåger omkring 1960, i 1973 var der her 90 par, i 1979 knap 150 par og i 2000 omkring 350 par – trods en bekæmpelse af voksne ynglefugle med sovemidlet alfa-chloralose i årene 1976-89 (se Kjeldsen 2008). Bortset fra årene med bekæmpelse svarer udviklingen på Melsig godt til den generelle udvikling i hele limfjordsområdet, hvor bestanden steg fra under 100 par i begyndelsen af 1960'erne til små 2500 par i 1974 (Fig. 3) med særlig mange på Rotholmene (Store og Lille Rotholm nær Hvalpsund) og på Agerø. I 2010 var bestanden steget til over 21 000 par fordelt på 36 lokaliteter, svarende til en stigning på over 830 % i forhold til 1974. Den største koloni fandtes på Vårholm og Kyøholm (6900 par, en af Danmarks største kolonier i 2010, se Appendiks 1), med andre store kolonier på Rotholmene (3500 par), Borreholm (2250 par), Troldholme (små 1800 par), Rønland Sandø (1700 par) og Venø (1250 par).

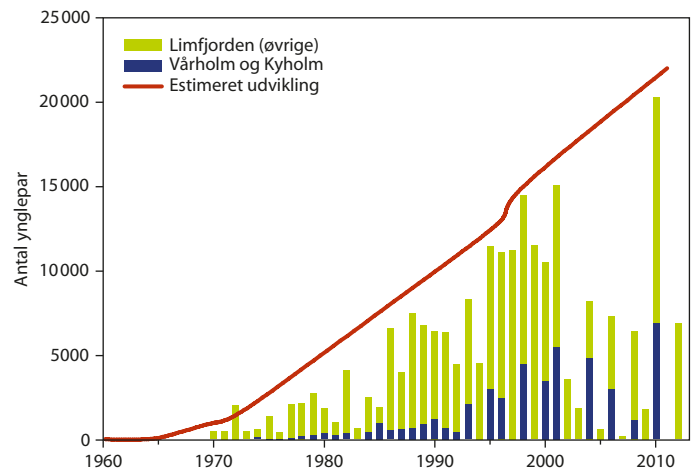

Fig. 3. Antal rapporterede ynglepar i region 3 (Limfjorden) 1960-2012. Antallet af rapporterede par i en af regionens største kolonier (Vårholm og Kyøholm) er vist med blå, mens den røde linje viser det overordnede estimat af udviklingen i regionen.

Reported numbers of breeding Herring Gulls in Region 3 (Limfjorden) during 1960-2012. For one of the largest colonies in this area (Vårholm & Kyøholm), numbers are shown in blue while the red line denotes the estimate for the development of total numbers in the region.

4. Nordlige Kattegat

Der har ynglet Sølvmåger på Hirsholmene (her inklusiv Deget) i hvert fald siden 1920'erne. Endnu i 1940 talte bestanden under 10 par, men antallet steg derefter hurtigt til 50 par i 1944, 250 i 1952, 1300 i 1962 og lidt over 3000 par i 1977 (Fig. 4). I 2000 ynglede der 3575 par og i 2009 6540 par svarende til en årlig tilvækst på 7 % i disse år. På Græsholm, en af øerne i øgruppen Hirsholmene, var antallet af ynglepar steget til 2550 par i 1972. Ekspansionen i antallet af Sølvmåger i årene forinden havde resulteret i, at bl.a. Hættemåger, Havterner, Fjordterner og Splitterterner var ophørt med at yngle på øen. I håb om atter at kunne gøre Græsholm attraktiv for disse arter igangsatte Naturfredningsrådet i 1973 en bekæmpelse af voksne Sølvmåger. Bekæmpelsen foretoges ved at udlægge fiskeboller med en overdosis af alfa-chloralose i Sølvmågernes reder. Denne udlægning blev gennemført til og med 1986, og i alt 10 644 døde adulte Sølvmåger blev indsamlet ved de årlige kampagner. Det blev estimeret, at yderligere 3800 Sølvmåger var døde på havet og derfor ikke indsamlet (P. Andersen-Harild *in litt.*). Det samlede antal Sølvmåger, der omkom som følge af reguleringen, opgøres derfor til ca. 14 500 individer. Bekæmpelsen indebar, at omkring 27 % af de individer, der årligt forsøgte at yngle i perioden 1973-84, blev slået ihjel, dog blot 5 % i 1981 (P. Andersen-Harild *in litt.*). Efter 14 års bekæmpelse var yngleantallet af Sølvmåger på Græsholm reduceret til 560 par, men reguleringen blev da indstillet, fordi hverken Hættemåger eller ternere var vendt tilbage for at yngle på Græsholm (P. Andersen-Harild pers. med.).

En selektiv bekæmpelse af Sølvmåge (og Svartbag) på selve Hirsholm har fundet sted i årene 2007-2012, hvor 100-200 adulte Sølvmåger årligt er blevet fanget på reden og aflivet af Naturstyrelsen (Bregnballe & Pedersen 2009). Bekæmpelsen blev startet for at beskytte øens ynglende Splitterterner og Hættemåger, der var blevet negativt påvirket, fordi Sølvmågerne optog mere og mere plads og præderede de to arters æg og unger samt i nogle tilfælde også de voksne fugle.

De to næst vigtigste yngleområder har været Nordre Rønner nord for Læsø og Treskelbakkeholm i Mariager Fjord. På Nordre Rønner ynglede de første par Sølvmåger i 1944. Siden midten af 1960'erne har der her ynglet 300-700 par. På Treskelbakkeholm var der blot få par frem til midten af 1990'erne, men herefter 200-700 par frem til 2005, hvor der kom ræve på øen og Sølvmågerne holdt op med at yngle. Efter rævene forsvandt, steg sølvmågebestanden igen og nåede 3000 par i 2012. I 2010 ynglede der knap 10 000 par Sølvmåger i det nordlige Kattegat fordelt på 12 lokaliteter, hovedparten (72 %) på Hirsholmene.

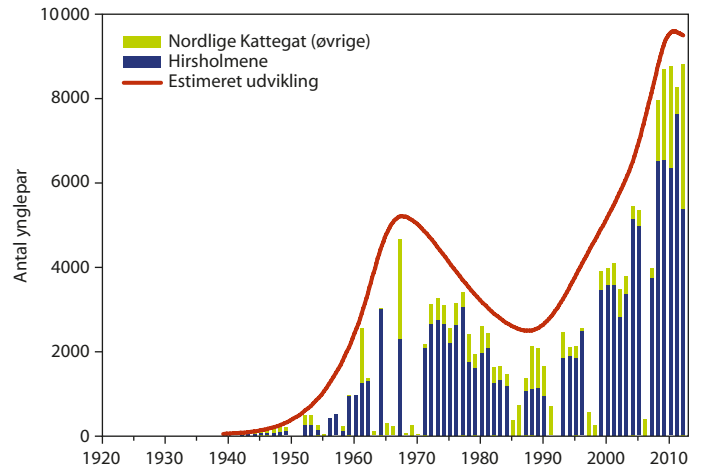

Fig. 4. Antal rapporterede ynglende par Sølvmåger i det nordlige Kattegat (region 4) 1920-2012. Antallet af rapporterede par i regionens største koloni (Hirsholmene) er vist med blå, mens den røde linje viser det overordnede estimat af udviklingen i regionen.

Reported numbers of breeding Herring Gulls in Region 4 (northern Kattegat) 1920-2012. For the largest colony in the region (Hirsholmene), numbers are shown in blue while the red line denotes the estimate for the development of total numbers in the region.

5. Sydlige Kattegat

Omkring 1950 ynglede der mindst 600 par i regionen, især på Samsø, som dengang var en ræve-fri ø. I 1974 var ynglebestanden i det sydlige Kattegat steget til lidt over 4000 par (Fig. 5) med de største kolonier på Hov Røn og på Samsø. Herefter faldt bestanden langsomt og nåede ned på små 2000 par i 1996. Fra omkring 1997 skete der en kraftig stigning til knap 8000 par i 2010, svarende til en årlig vækst på ca. 10 %. Den kraftigste vækst fandt sted på Hjarnø i Horsens Fjord, hvor der ynglede omkring 3000 par i 2010. Også på Hjelm steg bestanden, og med små 1700 par i 2010 husede disse to lokaliteter mere end halvdelen af regionens ynglebestand. Omkring 2010 ynglede der Sølvmåger på 26 lokaliteter (Tab. 3 i artiklen) i regionen (eksklusiv Aarhus og Horsens byer og havne).

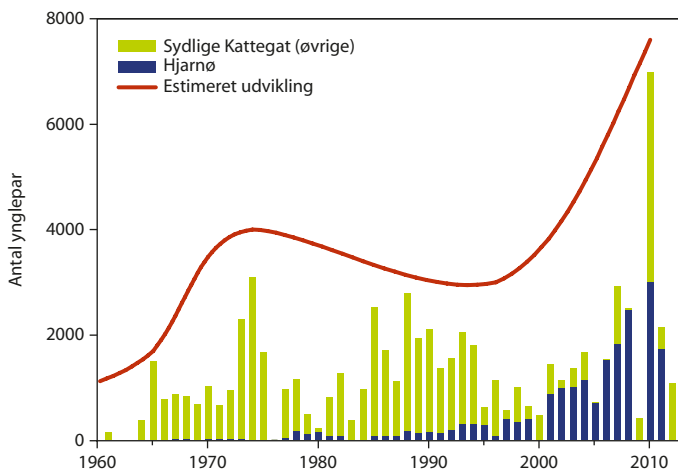

Fig. 5. Antal rapporterede ynglende par Sølvmåger i region 5 (sydlige Kattegat) 1960-2012. Antallet af rapporterede par i en af regionens største kolonier (Hjarnø) er vist med blå, mens den røde linje viser det overordnede estimat af udviklingen i regionen.

Reported numbers of breeding Herring Gulls in Region 5 (southern Kattegat) 1960-2012. For one of the largest colonies in the region (Hjarnø), numbers are shown in blue while the red line denotes the estimate for the development of total numbers in the region.

6. Lillebælt

Efter en markant stigning fra midten af 1960'erne nåede ynglebstanden lidt under 3000 par i 1974 (Fig. 6). I 1975 ynglede en stor del af regionens Sølvmåger (58 %) i de to kolonier Egholm ved Bågø (1000 par) og Illum i Helnæs Bugt (1075 par). Omkring 2010 var bestanden steget til 5200 par (Tab. 2 i artiklen) fordelt på 18 lokaliteter (Tab. 3 i artiklen), hvoraf 81 % ynglede i følgende kolonier: Bastholm (1500 par), Illum (815 par), Linderum (730 par), Egholm (600 par) og Småholme nord for Årø Kalv (500 par).

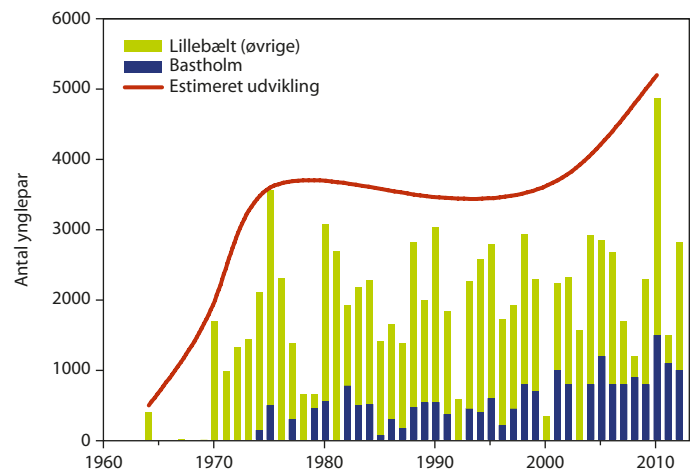

Fig. 6. Antal rapporterede ynglende par Sølvmåger i region 6 (Lillebælt) 1960-2012. Antallet af rapporterede par i en af regionens største kolonier (Bastholm) er vist med blå, mens den røde linje viser det overordnede estimat af udviklingen i regionen.

Reported numbers of breeding Herring Gulls in Region 6 (Lillebælt) 1960-2012. For one of the largest colonies in the region (Bastholm), numbers are shown in blue while the red line denotes the estimate for the development of total numbers in the region.

7. Sydfynske Øhav og Sydfyn

Tilsyneladende ynglede der endnu i midten af 1940'erne kun enkelte par Sølvmåger i denne region. I 1965 ynglede der mindst 100 par, og i de følgende femten år voksede bestanden stærkt. Omkring 1980 nåede bestanden op på lidt over 4000 par, og den har siden holdt sig på dette niveau (Fig. 7). Omkring 2010 ynglede der Sølvmåger på 40 lokaliteter i regionen. De største kolonier har været Hjelmshoved med op til 650 par (2009), Bredholm med op til 870 par (1988) og Store Egholm med op til 800 par (1980). Selvom bestandsniveauet i regionen har været ret stabilt i årene 1980-2010 er der sket ændringer i flere koloniers størrelse, og der finder sandsynligvis en vis udveksling sted mellem områdets kolonier.

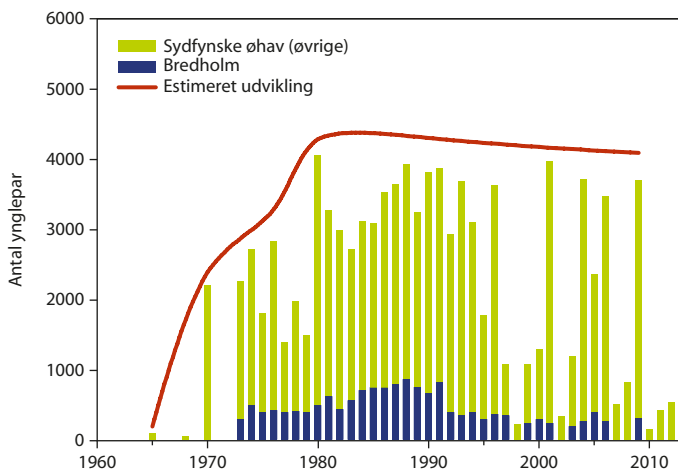

Fig. 7. Antal rapporterede ynglende par Sølvmåger i region 7 (Sydfynske Øhav) 1960-2012. Antallet af rapporterede par i en af regionens største kolonier (Bredholm) er vist med blå, mens den røde linje viser det overordnede estimat af udviklingen i regionen.

Reported numbers of breeding Herring Gulls in Region 7 (Sydfynske Øhav) 1960-2012. For one of the largest colonies in the region (Bredholm), numbers are shown in blue while the red line denotes the estimate for the development of total numbers in the region.

8. Nordfyn

Der har ynglet Sølvmåger i regionen i det mindste siden 1930'erne, fx på Bogø ved Hindsholm og Romsø i Storebælt. Ynglebestanden voksede kraftigt fra slutningen af 1960'erne og frem til 1980 (Fig. 8), hvor der ynglede knap 3000 par, heraf 750 på Vresen i Storebælt og 850 par på Æbelø Holm nordøst for Bogense. Siden da har bestanden i regionen ligget på 2000-2500 par. Omkring 2010 ynglede der ca. 2500 par Sølvmåger fordelt på 15 lokaliteter, heraf 320 par på Bogø, 325 par på Vigelsø (med Skalø og Store Ægholm) i Odense Fjord, 400 par på Vresen og 900 par på Mågeøerne ved Bogense. Der synes at finde en udveksling sted mellem Mågeøerne, Dræet og Æbelø Holm, der ligger mindre end 7 km fra hinanden.

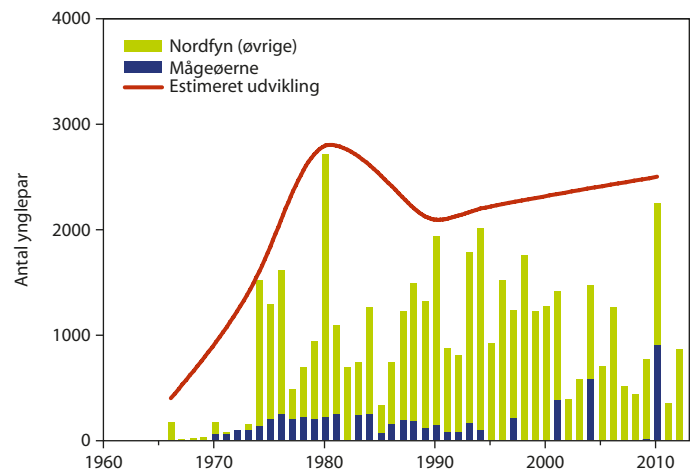

Fig. 8. Antal rapporterede ynglende par Sølvmåger i region 8 (Nordfyn) 1960-2012. Antallet af rapporterede par i en af regionens største kolonier (Mågeøerne) er vist med blå, mens den røde linje viser det overordnede estimat af udviklingen i regionen.

Reported numbers of breeding Herring Gulls in Region 8 (Nordfyn) 1960-2012. For one of the largest colonies in the region (Mågeøerne), numbers are shown in blue while the red line denotes the estimate for the development of total numbers in the region.

9. Storebælt og Vestsjælland

Bestanden i denne region steg fra 200-400 par i midten af 1960'erne til omkring 2200 par i 1974 (Fig. 9). Som det anes af Fig. 9 har antallet og omfanget af optællinger af ynglende Sølvmåger dog varieret betydeligt. Omkring 2010 var bestanden steget til omkring 3500 par fordelt på 15 lokaliteter, hvoraf hovedparten ynglende på Agersø (1440 par) og Sprogø (690 par). Bestanden på Sprogø er vokset betydeligt efter anlægsarbejderne for Storebæltsbroen var færdige i 1998. På Agersø tyder udsvingene i antallet af ynglepar i de forskellige delområder på, at der sker lokale udvekslinger, især mellem Egholm og Helleholm.

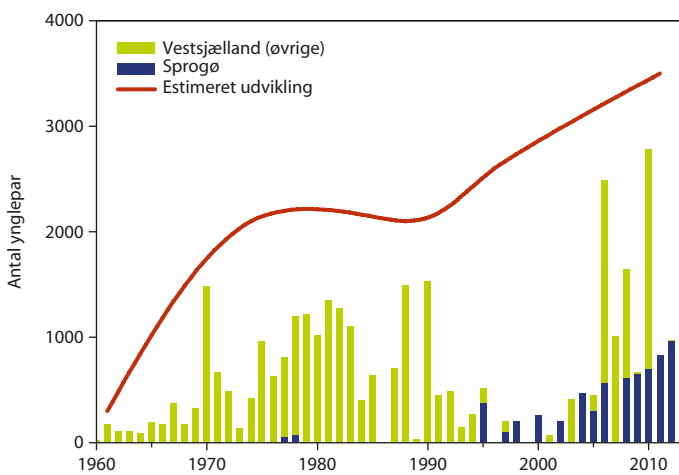

Fig. 9. Antal rapporterede ynglende par Sølvmåger i region 9 (Storebælt og Vestsjælland) 1960-2012. Antallet af rapporterede par i en af regionens største kolonier (Sprogø) er vist med blå, mens den røde linje viser det overordnede estimat af udviklingen i regionen.

Reported numbers of breeding Herring Gulls in Region 9 (Vestsjælland) 1960-2012. For one of the largest colonies in the region (Sprogø), numbers are shown in blue while the red line denotes the estimate for the development of total numbers in the region.

10. Roskilde Fjord og Isefjord

Omkring midten af 1960'erne ynglende der tilsyneladende i størrelsesordenen 1000 par i regionen, heraf ca. 450 par på Rønø i Isefjord og ca. 450 par på Hesselø (hvor der dog kun har ynglet 50-100 par siden slutningen af 1970'erne). Siden midten af 1960'erne er bestanden i regionen steget jævnt (Fig. 10a) til omkring 1500 par i 1974 og 3100 par i 2010 fordelt på 25 lokaliteter. De største kolonier findes på Øksneholm i Roskilde Fjord (fx 1000 par i 2011), og på småøerne Rønø og Lindholm/Langø syd for Orø i Isefjord (fx 1135 par 1992). På de sidstnævnte småøer, hvor Rønø ligger ca. 1 km fra Lindholm/Langø, er der gennem årene sket tydelige skift i, hvor hovedkolonien har ligget (Fig. 10b).

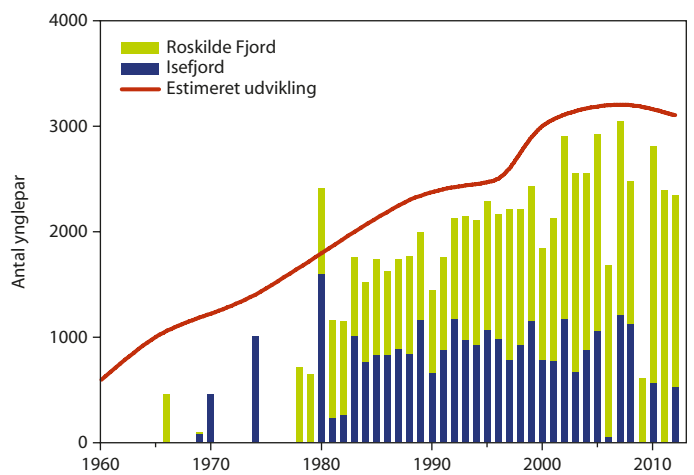

Fig. 10a. Antal rapporterede ynglende par Sølvmåger i region 10 (Isefjord og Roskilde Fjord) 1960-2012. Antallet af rapporterede par i Isefjord er vist med blå, mens den røde linje viser det overordnede estimat af udviklingen i regionen.

Reported numbers of breeding Herring Gulls in Region 10 (Isefjord and Roskilde Fjord) 1960-2012. The red line denotes the estimate for the development of total numbers in the region.

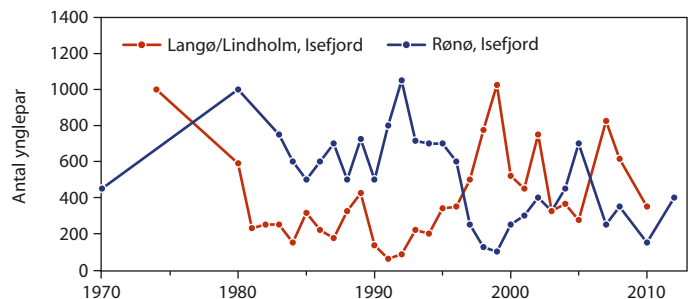

Fig. 10b. Antallet af rapporterede par Sølvmåger i to udvalgte kolonier i Isefjord (region 10; Isefjord & Roskilde Fjord) 1970-2012. De to kolonier ligger ca. 1,3 km fra hinanden.

Numbers of reported pairs in two selected Herring Gull colonies in Isefjord (part of region 10; Isefjord & Roskilde Fjord), 1970-2012. The two colonies are situated 1.3 km from one another.

11. Øresund og Nordøstsjælland

Omkring 1933 ynglede der "nogle hundrede" Sølvmåger på Saltholm (Svendsen 1935). I 1959 var bestanden steget til mindst 3000 par (Fig. 11), i 1968 til mindst 15 000 par, i 1969 til 38 000 par og i 1970 blev antallet opgjort til 43 000 par, og Saltholm udgjorde dermed Nordeuropas største koloni (Jensen 1987). Tallene fra 1969 og 1970 er ekstrapolerede ud fra en del-optælling af øen, hvor der registreredes hhv. 22 000 og 24 300 reder (Jensen 1987). I 1969 indledtes en bekæmpelse i form af sprøjtning af Sølvmågernes æg med en olieblanding, som dræber fosteret. Denne sprøjtning fortsatte i årene 1970-92 og 1999-2007, i de senere år dog mindre intensivt og på mindre områder (M. Hansen *in litt.*). I årene 1975-77 og 1979-89 blev der yderligere foretaget bekæmpelse af adulte ynglefugle, hvor der i alt over årene udlagdes alfa-chloralose i små 25 000 reder (M. Hansen *in litt.*), hovedsageligt før 1985. Det skønnes, at der i perioden 1975-81 blev aflivet mindst 15 000 adulte Sølvmåger, og at der i perioden 1969-81 blev sprøjtet æg i mindst 250 000 reder (Jensen 1987). Efter 1970 faldt antallet af ynglende Sølvmåger på Saltholm til omkring 20 000 par i 1974, 15 000 par i 1980, 6500 par i 1996 og 3500 par i 2004 (Fig. 11).

Fra begyndelsen af 1960'erne til midten af 1990'erne fandtes en mindre koloni på Vestamager med op til 500 par i starten af 1970'erne. Efter Øresundsbroens færdiggørelse har der de seneste år været en lille koloni på den kunstige ø Peberholm syd for Saltholm.

Omkring 2010 ynglede der i størrelsesordenen 3200 par Sølvmåger i regionen fordelt på fem lokaliteter, med langt de fleste på Saltholm.

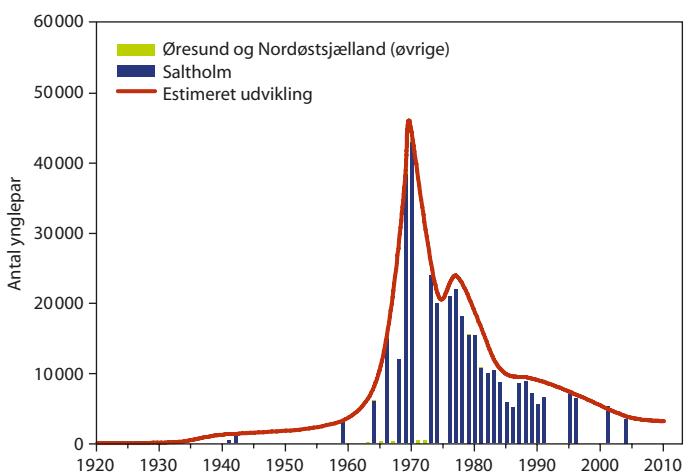

Fig. 11. Antal rapporterede ynglende par Sølvmåger i region 11 (Øresund og Nordøstsjælland) 1920-2012. Antallet af rapporterede par i regionens største koloni (Saltholm) er vist med blå, mens den røde linje viser det overordnede estimat af udviklingen i regionen.

Reported numbers of breeding Herring Gulls in Region 11 (Øresund & Nordøstsjælland) 1920-2012. For the largest colony in the region (Saltholm), numbers are shown in blue while the red line denotes the estimate for the development of total numbers in the region.

12. Sydøstsjælland og Møn

Især i 1970'erne og 1980'erne varierede omfanget af optællinger af ynglende Sølvmåger betydeligt i denne region (Fig. 12), men tallene viser dog en tydelig bestandsstigning gennem 1960'erne og 1970'erne. Fra omkring begyndelsen af 1980'erne er bestanden derefter gået langsomt tilbage. I 1974 ynglede der omkring 3000 par i regionen og i 2010 ca. 1600 par fordelt på 19 lokaliteter. De to største kolonier var Nyord og Tyreholm i Stege Bugt, de eneste kolonier i regionen, der har huset mere end 1000 par. Udviklingen i disse to kolonier tyder på, at mange af de Sølvmåger, der i en årrække ynglede på Nyord, i 1993 flyttede til den nærliggende Tyreholm, sandsynligvis som følge af en øget forekomst af ræve i området (Andreassen 1997).

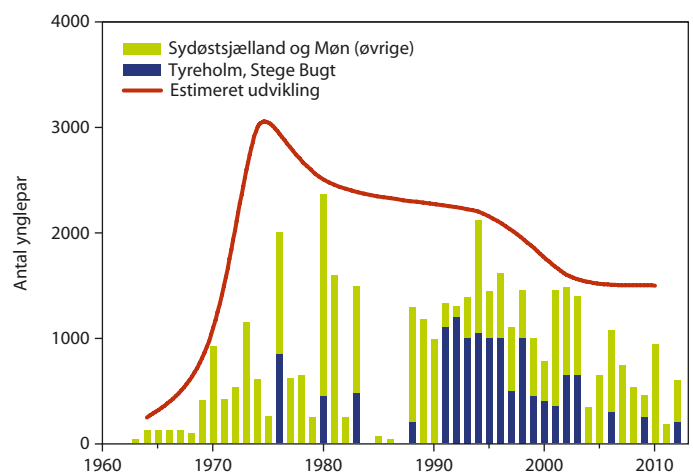

Fig. 12. Antal rapporterede ynglende par Sølvmåger i region 12 (Sydøstsjælland og Møn) 1960-2012. Antallet af rapporterede par i en af regionens største kolonier (Tyreholm) er vist med blå, mens den røde linje viser det overordnede estimat af udviklingen i regionen.

Reported numbers of breeding Herring Gulls in Region 12 (Sydøstsjælland & Møn) 1960-2012. For one of the largest colonies in the region (Tyreholm), numbers are shown in blue while the red line denotes the estimate for the development of total numbers in the region.

13. Lolland-Falster

I slutningen af 1940'erne ynglede der formentlig små 1000 par Sølvmåger i regionen, herunder mindst 500 par på Hyllekrog (Fig. 13). Bestanden steg hurtigt fra midten af 1960'erne og gennem 1970'erne for at kulminere omkring 1988, hvor der ynglede ca. 10 000 par – heraf 3700 par på Hyllekrog. I 1994 var der kun 300 par tilbage på Hyllekrog, og få år senere var bestanden her stort set væk, sandsynligvis pga. ræv (H. E. Jørgensen *in litt.*). I andre dele af regionen er bestanden ligeledes gået betydeligt tilbage, dog i et lidt langsommere tempo. På Kalvø i Guldborgsund, en af regionens største kolonier, var der 1350 par i 1990 og kun 175 par i 2010. Også i andre større kolonier er der noteret tilbagegang, fx på Rågå (Meltofte & Preuss 2012), Suderø og Rødsand. Omkring 2010 ynglede der små 3000 par Sølvmåger (Tab. 2 i artiklen) fordelt på 30 lokaliteter i regionen (Tab. 3 i artiklen), svarende til en tilbagegang på 72 % siden 1988 (Tab. 4 i artiklen).

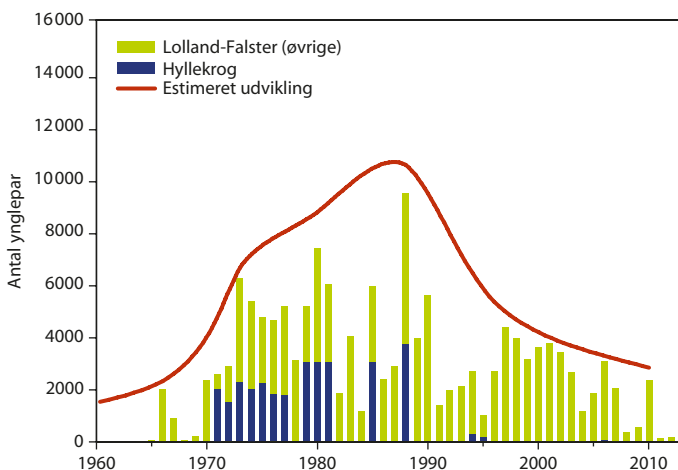

Fig. 13. Antal rapporterede ynglende par Sølvmåger i region 13 (Lolland-Falster) 1960-2012. Antallet af rapporterede par i en af regionens største kolonier (Hyllekrog) er vist med blå, mens den røde linje viser det overordnede estimat af udviklingen i regionen.

Reported numbers of breeding Herring Gulls in Region 13 (Lolland-Falster) 1960-2012. For one of the largest colonies in the region (Hyllekrog), numbers are shown in blue while the red line denotes the estimate for the development of total numbers in the region.

14. Bornholm

I 1928 ynglede der 40 par Sølvmåger på Græsholmen ved Christiansø (Ertholmene), den eneste daværende yngleplads i regionen (Lyngs 1992). Fra begyndelsen af 1930'erne og frem til starten af 1970'erne voksede bestanden på Græsholmen hurtigt, og kulminerede med mindst 13 000 par i 1973 (Fig. 14), svarende til en årlig vækst på 10-15 %. I 1974 indledte den daværende Fredningsstyrelse en bekæmpelseskampagne, hvor adulte ynglefugle blev dræbt på reden ved brug af alfa-chloralose. Bekæmpelsen fortsatte til og med 1984 og nedbragte antallet af ynglende Sølvmåger til omkring 4000 par; der blev dræbt mindst 21 000 adulte Sølvmåger (Lyngs 1992). Efter bekæmpelsens afslutning steg antallet til knap 10 000 par i 1996, hvorefter bestandsstørrelsen langsomt er faldet til 8000 par i 2010. Desuden ynglede der i 2010 ca. 300 par på de øvrige øer i øgruppen Ertholmene.

På selve Bornholm ynglede der Sølvmåger i 1800-tallet, men arten forsvandt og manglede endnu i 1930'erne helt som ynglefugl. I 1970 blev den samlede ynglebestand på Bornholm opgjort til 260 par (Gensbøl 1973), der især fandtes på øens nordvestkyst fra Vang til Hammeren. I 2002 ynglede der omkring 500 par, stadig mest på nordvestkysten.

Omkring 2010 ynglede der ca. 8800 par Sølvmåger fordelt på 12 lokaliteter i regionen, langt de fleste på Græsholmen, der i 2010 udgjorde Danmarks største koloni.

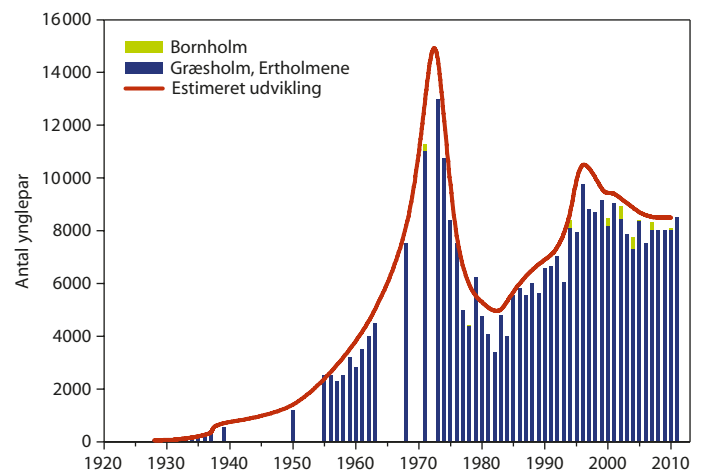

Fig. 14. Antal rapporterede ynglende par Sølvmåger i region 14 (Bornholm) 1920-2012. Antallet af rapporterede par i regionens største koloni (Græsholmen) er vist med blå, mens den røde linje viser det overordnede estimat af udviklingen i regionen.

Reported numbers of breeding Herring Gulls in Region 14 (Bornholm) 1920-2012. For the largest colony in the region (Græsholmen), numbers are shown in blue while the red line denotes the estimate for the development of total numbers in the region.

Carl Christian Tofte

Byer og indland

Det materiale, som er indsamlet til denne artikel, omfatter kun i begrænset omfang ynglesteder i byer og havne, og kun i mindre omfang indlandslokaliteter (region 15 og 16; Tab. 2 og 3 i artiklen). Fra årene omkring 2010 har vi oplysninger om ca. 200 par ynglende Sølvmåger på indlandslokaliteter, hovedsagelig fra det centrale Midtjylland. Siden begyndelsen af 1980'erne har et stigende antal Sølvmåger ynglet på flade tage i kystnære danske byer, og Lilleør (2000) anslog antallet af ynglepar i byer (bl.a. Århus, København, Rønne, Ålborg og Hirtshals) i slutningen af 1990'erne til mindst 1000 par. I Århus yngede der således 186-200 par i 1999, og dette antal var stort set uforandret, da der ved en opfølgende undersøgelse i 2007 blev registreret 172-210 par (Pagh & Ettrup 2007). Vi skønner, at der i byer og på indlandslokaliteter, som ikke har været inkluderet i nærværende opgørelse, næppe har ynglet flere end 1000 par i 2010, hvilket således kun er en beskedent andel af den samlede danske bestand på omkring 87 000 par.

Referencer

- Andreasen, N.P. 1997: Fugle på Nyord Enge 1982-1996. – Storstrøms Amt.
- Bregnballe, T. & K.T. Pedersen 2009: Reguleringen af store måger på Hirsholm og effekterne. – <http://dce.au.dk/udgivelser/udgivelser-fra-dmu/dmunyt/2009/11/hirsholm>
- Christensen, J.O. & E. Østergaard 2012: Ynglende kyst- og engfugle ved Nissum Fjord 1983-2010. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 106: 101-140.
- Génsbøl, B. (ed.) 1973: Bornholms Fugle. – Herluf Andersens Forlag.
- Jepsen, P.U. 1975: Vadehavet, vildtreservat med øen Jordsand. – Medd. Vildtbiol. Station 125: 1-79.
- Jensen, A. 1987: Fugle på Saltholm. – Skov- og Naturstyrelsen.
- Kjeldsen, J.P. 2008: Ynglefugle i Vejlerne efter inddæmningen, med særlig vægt på feltstationsårene 1978-2003. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 102: 1-240.
- Klinge, M. 1912. Besøg på Fanø i 1911. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 6: 212-229.
- Lilleør, O. 2000: Ynglende måger på hustage i Århus og det øvrige Danmark. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 94: 149-156.
- Lyngs, P. 1992: Ynglefugle på Græsholmen 1925-90. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 86: 1-93.
- Meltofte, H. & N.O. Preuss 2012: Ynglende vandfugle på Rågård 1974-2000. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 106: 1-44.
- Pagh, S. & H. Ettrup 2007: Sølvmåger i Århus 2007. – Naturhistorisk Museum.
- Rasmussen, C.A. 1937: Fra Hedehøgens Rige. – H. Hirschsprungs Forlag.
- Rasmussen, L.M. 2003: Ynglefugle i Vadehavet 2001. – Arbejdsrapport fra DMU, nr. 178.
- Svendsen, L. 1935: Fuglenes ø i Øresund. – Gyldendal.
- Tåning, Å.V. 1944: Ynglefuglenes træk til og fra Tipperne. Observationer og ringmærkninger. Terner og måger. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 38: 163-216.